ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ
ΟΜΟΚΕΝΤΡΟ
Α. Φλωρόπουλου
30 ΧΡΟΝΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ
για μαθητές με απαιτήσεις
http://www.floropoulos.gr - email: info@floropoulos.gr
•ΚΕΝΤΡΟ ΑΘΗΝΑΣ: Βερανζέρου 6, Πλατεία Κάνιγγος, Τηλ.: 210-38.14.584, 38.02.012, Fax: 210-330.42.42
• ΑΓ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ: Λ. Βουλιαγμένης 244 (μετρό Δάφνης), Τηλ.: 210-9.76.76.76, 9.76.76.77

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΣΤΑ ΑΡΧΑΙΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ Γ΄ ΛΥΚΕΙΟΥ

Τρίτη 25 Ιουλίου 2023

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ:

Τὰ ὑποκείμενα πρὸς τὸν βίον ἡμῖν, οἷον τὸ σῶμα καὶ τὰ περὶ τὸ σῶμα, καθάπερ ὄργανά τινα ὑπόκειται, τούτων δ΄ ἐπικίνδυνός ἐστιν ἡ χρῆσις, καὶ πλέον θάτερον ἀπεργάζεται τοῖς μὴ δεόντως αὐτοῖς χρωμένοις. Δεῖ τοίνυν ὀρέγεσθαι τῆς ἐπιστήμης κτᾶσθαί τε αὐτὴν καὶ χρῆσθαι αὐτῇ προσηκόντως, δι΄ ἧς πάντα ταῦτα εὖ θησόμεθα. Φιλοσοφητέον ἄρα ἡμῖν, εἰ μέλλομεν ὀρθῶς πολιτεύσεσθαι καὶ τὸν ἑαυτῶν βίον διάξειν ὠφελίμως.

Μήτε νέος τις ὢν μελλέτω φιλοσοφεῖν, μήτε γέρων ὑπάρχων κοπιάτω φιλοσοφῶν· οὔτε γὰρ ἄωρος οὐδείς ἐστιν οὔτε πάρωρος πρὸς τὸ κατὰ ψυχὴν ὑγιαῖνον. Ὁ δὲ λέγων ἢ μήπω τοῦ φιλοσοφεῖν ὑπάρχειν ὥραν ἢ παρεληλυθέναι τὴν ὥραν, ὅμοιός ἐστιν τῷ λέγοντι πρὸς εὐδαιμονίαν ἢ μήπω παρεῖναι τὴν ὥραν ἢ μηκέτι εἶναι. Ὥστε φιλοσοφητέον καὶ νέῳ καὶ γέροντι, τῷ μὲν ὅπως γηράσκων νεάζῃ τοῖς ἀγαθοῖς διὰ τὴν χάριν τῶν γεγονότων, τῷ δὲ ὅπως νέος ἅμα καὶ παλαιὸς ᾖ διὰ τὴν ἀφοβίαν τῶν μελλόντων. Μελετᾶν οὖν χρὴ τὰ ποιοῦντα τὴν εὐδαιμονίαν, εἴπερ παρούσης μὲν αὐτῆς πάντα ἔχομεν, ἀπούσης δὲ πάντα πράττομεν εἰς τὸ ταύτην ἔχειν.

Α1. α) Να χαρακτηρίσετε με την ένδειξη Σωστό ή Λάθος τις παρακάτω προτάσεις:
α. Η χρήση των οργάνων του σώματος είναι ασφαλής για τον άνθρωπο.

β. Η φιλοσοφία βοηθά τον άνθρωπο να ζήσει ορθά τον ιδιωτικό και τον πολιτικό του βίο.

γ. Για κανέναν άνθρωπο δεν είναι πολύ αργά να φροντίσει για την υγεία της ψυχής του μέσω της φιλοσοφίας.

δ. Πρέπει να φιλοσοφεί κυρίως ο νέος άνθρωπος.

β) Για καθεμιά να γράψετε το απόσπασμα του αρχαίου κειμένου που τις επιβεβαιώνει.

Μονάδες 8

Α2. *«δι' ἧς πάντα ταῦτα εὖ θησόμεθα»*. Σε ποια λέξη του αρχαίου διδαγμένου κειμένου παραπέμπει η αναφορική αντωνυμία «δι' ἧς»;

Μονάδες 2

Β1. Να αναφερθείτε στο διττό αποτέλεσμα που έχει η φιλοσοφία, στο κοινωνικό σύνολο και στο άτομο, σύμφωνα με την παρακάτω φράση: «φιλοσοφητέον ἄρα ἡμῖν, εἰ μέλλομεν ὀρθῶς πολιτεύσεσθαι καὶ τὸν ἑαυτῶν βίον διάξειν ὠφελίμως».

Μονάδες 10

Β2. Να αντιστοιχίσετε καθεμία αρχαιοελληνική λέξη της στήλης Α με την **ετυμολογικά συγγενή** νεοελληνική λέξη της στήλης Β. Δύο λέξεις στη στήλη Β περισσεύουν.

ΣΤΗΛΗ Α	**ΣΤΗΛΗ Β**
1. διάξειν	α. υπουργός
2. ἀπεργάζεται	β. ταξινόμηση
3. λέγων	γ. παραγωγικός
4. γεγονότων	δ. ανανέωση
5. νέος	ε. γήρανση
	στ. γενέθλια
	ζ. παραλογισμός

Μονάδες 10

Β3. Να γράψετε τον αριθμό που αντιστοιχεί σε καθεμιά από τις παρακάτω περιόδους λόγου και δίπλα σε αυτόν τη λέξη **«Σωστό»**, αν είναι σωστή, ή τη λέξη **«Λάθος»**, αν είναι λανθασμένη:

1. Στην καταδίκη του Σωκράτη συνέβαλε και η υποψία ότι ο φιλόσοφος διαπνεόταν από δημοκρατικά φρονήματα.

2. Η αρχαία ελληνική θρησκεία διέθετε ιερατείο με αποστολή τη μεσολάβηση μεταξύ θεών και ανθρώπων.

3. Η μήνυση κατά του Σωκράτη έγινε από τον Άνυτο, έναν ποιητή του οποίου μοναδική δόξα αποτελεί το γεγονός ότι υπήρξε κατήγορος του φιλοσόφου.

4. Ο Αναξαγόρας και ο Πρωταγόρας κατηγορήθηκαν για αθεΐα.

5. Μετά την καταδίκη του ο Σωκράτης έμεινε περίπου έναν μήνα στο κρατητήριο.

Μονάδες 10

Β4. Να συγκρίνετε τα οφέλη της ποίησης, όπως αυτά περιγράφονται από τον φανταστικό ποιητή Ιάσωνα Κλεάνδρου, με αυτά της φιλοσοφίας όπως περιγράφονται από τον Επίκουρο, στο κείμενο αναφοράς.

<u>Μελαγχολία τοῦ Ἰάσωνος Κλεάνδρου</u>
<u>ποιητοῦ ἐν Κομμαγηνῇ· 595 μ.Χ.</u>*

Τό γήρασμα τοῦ σώματος καί τῆς μορφῆς μου
εἶναι πληγή ἀπό φρικτό μαχαῖρι.
Δέν ἔχω ἐγκαρτέρησι καμιά.
Εἰς σέ προστρέχω Τέχνη τῆς Ποιήσεως,
πού κάπως ξέρεις ἀπό φάρμακα·
νάρκης τοῦ ἄλγους δοκιμές, ἐν Φαντασίᾳ καί
Λόγῳ.

Εἶναι πληγή ἀπό φρικτό μαχαίρι. —
Τά φάρμακά σου φέρε Τέχνη τῆς Ποιήσεως,
πού κάμνουνε — γιά λίγο — νά μή νοιώθεται ἡ
πληγή.

Μονάδες 10

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ:

Ἰσοκράτους Περὶ Εἰρήνης 38-40

Ο Ισοκράτης υπέρμαχος της ειρήνης προτρέπει τους Αθηναίους να εγκαταλείψουν την ηγεμονία και να αφήσουν τις συμμαχικές πόλεις ήσυχες. Στο απόσπασμα υποστηρίζει ότι φροντίζει περισσότερο για την κοινή σωτηρία παρά για να κερδίσει την εύνοια του ακροατηρίου του.

Δοκεῖ μὲν γάρ μοι βέλτιον εἶναι διαλεχθῆναι περὶ αυτῶν, ὁρῶ δ' ὑμᾶς χαλεπώτερον διατιθεμένους πρὸς τοὺς ἐπιτιμῶντας ἢ πρὸς τοὺς αἰτίους τῶν κακῶν γεγενημένους. Οὐ μὴν ἀλλ' αἰσχυνθείην ἄν, εἰ φανείην μᾶλλον φροντίζων <u>τῆς</u> ἐμαυτοῦ <u>δόξης</u> ἢ τῆς κοινῆς σωτηρίας. Ἐμὸν μὲν οὖν ἔργον ἐστί, καὶ τῶν ἄλλων τῶν κηδομένων τῆς πόλεως, προαιρεῖσθαι τῶν λόγων μὴ τοὺς ἡδίστους, ἀλλὰ τοὺς ὠφελιμωτάτους· <u>ὑμᾶς</u> δὲ χρὴ πρῶτον μὲν τοῦτο <u>γιγνώσκειν</u>, ὅτι τῶν μὲν περὶ τὸ σῶμα νοσημάτων πολλαὶ <u>θεραπεῖαι</u> καὶ

παντοδαπαὶ τοῖς ἰατροῖς εὕρηνται, ταῖς δὲ ψυχαῖς ταῖς νοσούσαις καὶ γεμούσαις πονηρῶν ἐπιθυμιῶν οὐδέν ἐστιν ἄλλο φάρμακον πλὴν λόγος ὁ τολμῶν τοῖς ἁμαρτανομένοις ἐπιπλήττειν, ἔπειθ' ὅτι καταγέλαστόν ἐστιν τὰς μὲν καύσεις καὶ τὰς τομὰς τῶν ἰατρῶν ὑπομένειν ἵνα πλειόνων ἀλγηδόνων ἀπαλλαγῶμεν, τοὺς δὲ λόγους ἀποδοκιμάζειν πρὶν εἰδέναι σαφῶς εἰ τοιαύτην ἔχουσιν τὴν δύναμιν ὥστ' ὠφελῆσαι τοὺς ἀκούοντας.

Λεξιλόγιο:

διαλέγομαι= συζητώ, μιλώ

ἐπιτιμῶ= κατακρίνω

οὐ μὴν ἀλλὰ= αλλά όμως

προαιροῦμαι= προτιμώ

ἡδύς –εῖα –ὺ= ευχάριστος

παντοδαπὸς, ἡ, ὸν= κάθε είδους

ἡ τομὴ= η εγχείρηση

ἡ ἀλγηδὼν –όνος= πόνος

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Γ1. Να μεταφραστεί το απόσπασμα: «**Δοκεῖ μὲν γάρ μοι ... ἐπιπλήττειν**».

Μονάδες 20

Γ2. Πώς αντιμετωπίζονται οι ασθένειες του σώματος και της ψυχής με βάση το παραπάνω απόσπασμα (ὅτι τῶν μὲν περὶ τὸ σῶμα ... τοὺς ἀκούοντας);

Μονάδες 10

Γ3. α) Να γραφεί η γενική και δοτική των ουσιαστικών στον αριθμό που βρίσκονται: **τῆς πόλεως, τῶν λόγων, θεραπεῖαι, τὰς καύσεις, τὰς τομάς**.

Μονάδες 5

Γ3. β) Να γραφεί το γ΄ πληθυντικό όλων των εγκλίσεων Ενεστώτα καθώς και το απαρέμφατο και η μετοχή στη φωνή που βρίσκονται οι ακόλουθοι τύποι: **ἔχουσι, τοῖς ἁμαρτανομένοις**.

Μονάδες 5

Γ4. α) Να αναγνωριστούν συντακτικά οι ακόλουθοι τύποι: **τῆς δόξης, ὑμᾶς, γιγνώσκειν, θεραπεῖαι**.

Μονάδες 4

Γ4. β) Να αναγνωριστεί ο υποθετικός λόγος (υπόθεση – απόδοση – είδος): **Οὐ μὴν ἀλλ᾽ αἰσχυνθείην ἄν, εἰ φανείην μᾶλλον φροντίζων… σωτηρίας**.

Μονάδες 3

Γ4. γ) Να αναγνωριστεί το είδος των δευτερευουσών και ο συντακτικός τους ρόλος:

«**ὅτι τῶν μὲν περὶ τὸ σῶμα νοσημάτων … εὕρηνται**», «**ἵνα πλειόνων ἀλγηδόνων ἀπαλλαγῶμεν**», «**ὥστ᾽ ὠφελῆσαι τοὺς ἀκούοντας**».

Μονάδες 3

Καλή επιτυχία!!!